

Маданият

Хасаниян Маданият юю эшкерин ачканы өмүктү жыл болгонунда. Анда биринчи жолдон башап шокор сабий музыка школын бөлүмү ишпиди. Аны директору Хозоланы Марзиятды. Булун ол бизни ушакк ыгерибизди.

-Марзият, артка кыарай, алгын эмда шөндөгү заманланы тенгешдирмей болмайса. Анга көркө калды торпөлүнө болгандыла? Сөзсөз, көп зат торпөлүндө. Нальчикке 1-чи номери музыкалы шокуну бу бөлүмө ачылганда, жалаңда юч-төрт жаны бла юйрөтө эдик. Энди фортепиано, сыбызгыны, кыбууну, гитараны согарга, алтын халыла бла накышша салырга, жаууу болуп эмда карандыла бла суратла ишлерге, кийимле тигерге

бла бичерге, тепсерге, жырларга эм көп башка затларга юйрөтөдиле. Кыкыкса, мында кыайса сабий да жюргө жараткан усталыкны тбарга болушкуду. Биз жалаң-жылга айны барып, Аны айтканым, бери жюргөнө жашчыкыла бла кызыкыла торпю-торпю конкурспага кыатышадыла, жетишимли болуп да кыайтадыла. Аланы ич кесги билгилерин андан ары Йосустволаны Шимал-Кавказ кыярал институтунда, аны колледжине да ёдорөдиле, аланы шахарда болган магнанылы жыйлыуларга, торпю-торпю концертрге кыатышарга да терк-терк чакырыа башалгандыла.

«Бизни борчубуз – сабийлени хүнерлерин ачыккылауду»

Сабийлирибиз фахмулуладыла. Аллайла, насыпха, көндөлө, жалаңда аланы ачыккыларга, андан ары айтырарга керекди. Ол а бизни борчубуду. - Ненча сабий жюройдо сизге? Ала хасаниячыламдыла? - Битеу да эки жюздөн артык жаш бла кыыз жюройдо бизни бөлүмө. Аланы жыл санлары алты бла жорымдан башананды. Сөзсөз, хасаниячыла көндөлө, алай Герпегежден, Акъ-Суудан, Вольный Аулдан, Көнжеден, Шапшадан, Налькидан да келедиле. Хар бири да кеси сойгөн, жараткан ишчи кыюлга алады. Жалаңда скрипкада,

өхтемлигибиз, Музыкалы театры солисткасы Фатимат Дышекова, Карина Рамазанова, Анастасия Мишнина, Анвалханы Мурат Хаджи-паны Мадина, Солтанпаны Изетта, «Балклары» фольклор –этнография ансамблини кыбузучусу Башийланы Фатимат, Кантемир Асөөв, жаш даурбарчасы Уналаны Ибрагим, Игитиланы Алий, Светлана Кармокова, дагында башкала заманарын, кыаруларын, усталыкларын да аямый жюредиле.

Сабийла да аланы сокурардырмайдыла. Сөз ючюн, миллет накышчыла сатыла юйрөткөн Анастасия Мишнина сотаксы Холмаханланы Амалия алгяркандыла да Владикавказда бардырылган «Маданият байламлыкыла» деген конкурсда ючюнчө жерге тийишли болуп кыайтканды.

- Школну бошаш чыккынаналы кыадарлары артка кылай болды? - Музыкалы школну башлаганга аттестатла бериледи. Артка аладан бир кыаууму бийик окуу юйрөтө, башкалары да колледжге керидиле, усталыкк неча бир башка усталыкк алып ишленгенле, театрда кыулукк этгенле да бардыла. Музыка жаны бла алгын билгилери, усталыклары да, не десек да, жашауда жерийдиле. - Мында окукынаналы ючюн ата-анала жакк тейлимдиле? - Бир айга жюз сом. Көп сабийли, кыбайлы юйрөлдөн чыккыла жашчыкыла бла кызыкыла жаккы юйрөндиле. - Музыкалы школга болушкы этгенле уа бармыдыла? - Насыпха, аллайла да бардыла. Сөз ючюн, Башийланы Фатимат кесин фортепиано келтиргенди. Бирле терезе жабылуа, окчө ёстен гюлле, башкала столла, шинтикке, шкафла да берген эдиле. Биз кыула турганда, көп затгыбыз жетишпей эди. Бусгагында өхтемлик бла айтырар болушкыла, сабийлини айнытуу жаны бла федералык программага тийишленикк бизге роль, пианино, колофон, миллет кыбуз, интерактив кыанга, ноталары бла литература да бергенди.

сыбызгында юйрөнүргө сойгөнле табылмайдыла. Юйрөни башпасада да, бир кесектен кыоюдла. Сытталары уа – ата-аналары ыразы тойлодоле ол инструментелде согарга юйрөнгөнлери. - Кимге юйрөткөнлерин да айтсанг эди. - Бизде бюгюнчөлө ишлерин сойгөн, бир бирни аныгалган, керек болса, болушкыга келирге ашакгынан адамла ишлейдиле. Ала көп миллетени келечилеридиле. Аланы араларында орусла, тауула, кыабартыла, ёбизе, чечени, ингушлу да бардыла. Сөз ючюн, пианино согарга Джамилат Тхагапосова юйрөтөди, бизни

Холмаханланы Амалия.

таза, жылы кабинетеле окусула сюз эдик. Аны ючюн а кыбузудан келгени амаганды. Насыпха, энди хал башкадады. Болсада хар бирибиз да, бир бирге көз-кыулак бола, бирибизде болмаганын башалада табыбыз. - Биз, элиле, мында юйрөнгөн кызычыкыла бла жашчыкы-ланы хүнерликерин көрүп, бек кыуанабыз. - Хау, ала торпю-торпю байрамлада элилеге концертге көргозтү кыуандырадыла. Алай бла ала хүнерликерин ачыккылайдыла, сахнага бла кыаучулуга да юйрөндиле. Ол а сахнада биринчи атамларын этип башлаганга да бек керекдиле. Аны себепли элиле да алага асымарак келе турсула ыразы эдик. 2022 жылда биз кезилуле отчөт концерттибизни көргозтүргөнбиз. Көпюрю жылда да алайла тобошуну кыуарга деп турбайз. Сабийле, усталла да анга буюгондөн кызырланып башалгандыла. - Келир заманнга планларгызыны юсердинде да айтсанг эди. - Биз торпю-торпю конкурсуна юсюндөн болупманы алгынбыз, аяны барына да кыатышгырга мурат этебиз. Былтыр да бир-бирлерине кыатышканды. Жетишмилерибиз бардыла. Дагында айтырармын, бизни школга сабийлини алыу тохтамаганды. Ким сюзюе да келсин да, биллим, усталыкк алысын. Онгла бардыла, ала көндөлө.

Ушаккы ХОЛАХАНЫ Марзият бардырганды.

Тинтипиле

Көргөнлерине ыразы болгандыла

Быйлыны башындан бери «Маяк» санаторийнде Россияни 12 регионундан 3149 адам солгунданы, деп билдирди «Маяк» журналы. Курорт эм туризм министрствосуну пресс-службасы. Бу конюле уа ведомствону специалистлери аны ишин тинтгенди. Бир ызга мында 180 адамны саулугуна багыр

онгла бардыла. Торпю-торпю саулукландыруу амаланы солгунана бир мекамда аладыла. Ол а алгага бек тап келеди. Сакактыклары болганга тынч болура мадарала да этиленди. Керек болса, арбачыланы хайырлангырга болушкыла. Санаторийни ашханасында

да 100 адамны бир ызга ашатыр он барды. Анда хар кыауумга да аш-суу врачла белгилеген диетегарга көре жаздырдыла. Министрствону келечилери объектти ишине ыразы болгандыны. КЪАСЫМПАНЫ Аминат.

Себепаик

Юйюрлеге танг тутхучулукк

Жылыны башындан бери Кыабарты-Малкыарда сабий тууган 3564 юйрөгө аха болушкы этиленди. Ол бир көрөгө берилгичю пособини аны ата-нада аны алырга болушкыла. Бу ишге Социал фондуну регионо бөлүмю 80 миллион сомдан аслам бергенди. Инсан ишпей эсе, тейлеуно алыр очкон, урунган жери не барып алапкыды. Аны өлчөми 22 минг 909 сомду.

Ишлемей эсе, фонду клиент службасында, кыярал жумушланы порталында неча МФЦ-да завлениле жазарга керекди. Бу жумушуну бала туугандан сора алы айны ичинде толтурурга тийишлиди. Пособини тейлеуно юсюндөн оюу завлениле жазылыт, битеу документлени да жайшдырарга андан сора он ишчи ючюн ичинде этилдики. Битеу керекли

кыагытла жетдирилгенгез эселе, аны болжалы 20 ишчи юнгоге дерди кейбей-тилдики. Кыяралны жанындан себеплики бу торпюксон битеу россейли юйрөле, ол санда сабийни алып ёдоркөн адамла да, файданыра кыайлай бир болганына кыармай, алапкыкыла.

ХАБИБУЛЛАХАНЫ Зульфийа.

Спорт

«Алтын» – Тохаланы Альбертде

«Олимпийская деревня-80» спорт арада грек-рим тутушудан «Умтуландыргыяна» деген аты бла Москваны жаш тейло турнири бардырылганды. Ол ССР-ни спортуну устасы П.М. Егоровну хүрметине кыяралганды. Анда хорлам ючюн 2009-2010 жыллада тууган жашла эришгенди, аланы араларында Эмбрус районуну Байкулданы Юсюнону атын жюройтөн олимпиада резервлы спорт школуну келечиси Тохаланы Альберт да болганды.

«Альберт тутушан 52 килограмм ауурлукда дагында 20 адам эришгенди. Жер-лешибиз финалгага дерди юч тобошюнде хорлаганды, акырында да окчюло болу. «Алтыны» алгыды.

Жаш гёждөни тренерле Поткиланы Юри бла Балааланы Алим хазырлагандыла.

Майдалла ючюн кыадалып юрөшгендиле

Патигорскада боксдан регионла аралы эришю бардырылганды, анда СКФО-

ну республикаларындан жаш спортчула мершөргенди. Кыабарты-Малкыар-

жыйымдынч командасына Бабугентини бла Бызгыныны боксуларын киргенди, ала аслам майдал кытыжандыла. Сейир сермешле көргюзтүл, алтын майдаланы Ак-көбөкланы Апан, Холваланы Аслан, Чочайланы Заур (Бызгыны), Улбашланы Артур, Таулан бла Тамерлан (Бабугент) алгындыла. Экинчи жердеге Амбөкөланы Илим бла Аликхан, Чочайланы Ислам, Дамир Омаров чыккындады. Аланы тренерле Герийланы Хусейн, Чочайланы Расул, Сараккуланы Ренат юйрөтөдиле.

Энди – Россейни биринчилигине

Социалист Урунуну Жигити Ахметланы Мусабийни хүрметине Нальчикде дзюдодан битеуроссей эришю бардырылганды. Анга кыяралны жерлеринден 400-ге жуууук адам кыатышканды. Республикабызны дзю-

дочулары битеу да 11 майда кыюлу болгандыла. Кесини ауурлугунда Байрамкыуланы Алим хорлаганды. Кюмшю эм домаккы майдаланы Османланы Аликхан, Жангораланы Солтан, Мусталирны Карина, Рами-

Макове, Залим Балкызов эм башкала алгандыла. Алчы жерлеге чыккыналарга Россейни биринчилигине кыатышгырга онг берилгенди, ол а Тула шахарда 21-27 ноябрөде болушкуду.

Алчыланы санында

Дагыстаны ара шахары Мамакычалда классика, терк эм блиц шахматладан СКФО-ну биринчилиги болганды. Эришюге СКФО-ну битеу регионларындан 300-ге жуууук адам кыатышкандыла. Кыабарты-Малкыардан ары 18 адам баргандыла, аладан жетишмилери бла Текуланы Эмир кыуандырганды. Терк шахматлада Эмир – экинчи, блиц-турнирде уа ючюнчө жерини алганды.

И.А. Яганов), ючюнчөгө уа Кыабарты-Малкыарны Спорт министрствосуну А.Шеве атыл спорт школуну команда чыккындады. КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфийа.

Ахшы юн бла хүрметлегендиле

Нальчикде Сабий стадионда дзюдодан ССР-ни чемпиону Александр Алдешини хүрметине аталган битеуроссей эришю бардырылганды, анга 2009 жылда тууган жашчыкылдан кыяралчын командала кыатышкандыла.

Эселеге көре, эм иги Москваны «Динамо» академисыны Дагыстанда филиалыны кыаууму (тренери А.А. Айдемирлов) ойналганды. Экинчи жерге – «Спартак-Нальчик» (тренери

И.А. Яганов), ючюнчөгө уа Кыабарты-Малкыарны Спорт министрствосуну А.Шеве атыл спорт школуну команда чыккындады.

Эсепле

Ток бла тынгылы жалчытадыла

Русидор компанияны Кыабарты-Малкыарда бөлүмюню Быйын ючюнчө кварталда ишине эсептерин чыгаргандыла. Сагынылганын кезинде гидроэлектростанцияны барысы да 310,9 миллион киловатт-сагыат электрочкон бергенди. Көпжыллык орта көрүмдө бла тенгештиргенде, ол он процентке асламды, дептенди компанияны пресс-службасында. Дагында станцияланы барында да келир кыуакы хазырланып бошай турадыла. Белгиленген графикке көре, оборудованинга ремонт этиледи, автоматикага, устройстволарга да кыаралды. Специальная авариялга кыажу юйрөтуилеге кыатышадыла, суу-уклада агымдай кыармашырга түзөлдиле. ГЭС-лөдө көркөк материалдан, инструменталдан, энчи юс-эмда анкк кийимленден кыатырык да этиледи. Бу мадарланы хайырландыра станцияла ышангылы ишкеридиле, электрочкон чыгарырга чырмау болушкы туйюйдү.

Амал

Хар жаны бл да кыйматлыды

Республикада электрон холда жарашдырылган медицина документлери саны быйлыны башындан бери жети көрөгө ёсбөйтөдү. Аны юсюндө КМР-ин Саулук секлолу министрствосундан билдиргенди. «Врачлалга юйде турганалы жазылганыны саны ёсюн бароиди. Ол жуму Юсулугу сервисни болушугуна бла жылы башындан бери 350 минг кереден артык хойрлангылганды», - деп айтталды билдириуде. Белгиленгенчю, Кыабарты-Малкыар врачча Юсулугу сервисни юсөу бла жазылганыны саны бла Россейни

Табийгат

Кыудуретибизни тазалай кыалырына кыайгыра

Чөгөм чучкулурга бу жол Россейни география бидитуюнчю бизни республикада келечиси, биология имуланна кандидаты, «Живая вода» программаны башчысы Александр Головоу бла бирге баргандыбыз. Чөгөм тарыны бек ариу жеринде ыых юн кыонокыла да көп эдиле. Ала торпю-торпю региондан келгенлери а машиналаны номерлерине кыаран аныларча эдиле. - Кыайлай тазасуу, хаудасы болган жерде жашайбыз, алай жер этегинден келгенлече, терк жылмайбыз чучкулурларыбызны, дей-

ме, Александрны суу алган жерге сагышылы кыарп турганын эсепле. - Керемисе кыа юсюнде суу габуланы, макъа жуууурунча, жыыйлып турганыланы, дейди ол. - Ала сунуу биология жаны бла ишти болганыны шагыатардыла. Мен жаш заманда чучкулурла, шиндочка, былай көп габула жабып туююн эдиле. Алимни бу сөзлери сагышкы кыалдыргандыла. Болсада келир тейлоле табийгатыбызны ариулай сактырарга деп, ышанабыз.

МАМАЛЫНЫ Алий.

регионаларыны арасында биринчи жерни алады. Аны юсюндө "IT Медицинские информационные системы" Биринчи вице-премьера Александр Мартынюкко цифрала эмаллагы кёчюруге аталган конференцияда да айтканды. - Эстертуу: КМР-ин медицина организациларында бир цифрала платформага кёчюу 2021 жылда башланганды. Ол полкиниконда башап стационардык дерди да битеу бөлүмлени биржиреди. Цифрала эмалны 7,5 мингтен аслам адам хойрланды.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪВСТВОСУ

Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
РЕДАКЦИЯ:
ТЕКУШАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары),
ЖАН УРАЗЪЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары),
ГОКЪУЛАНЫ Борис (жууалы секретары),
МУСУКАЛАНЫ Сакнат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зуура,
УЛБАШАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору кабинетин – 42-43-01.
Баш редактору орунбасары – 42-38-21, 40-84-82.
Жууалы секретары – 40-93-62, Корресптор – 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЕРИ:
Позитивка эм право – 42-24-02, 42-67-68.
Экономика – 42-66-73.
Культура – 42-66-76.
Социал ишле – 42-75-62, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71.
Окушучула бла байламлыкыла жюрөткөтү эм жалылуу – 42-37-94.
Энци корреспондент – 42-68-72.
Жаратуучула – 42-66-85, 40-28-97.

Редакция авторла бла кыагыт жюргөтөдү.
Кыюл жазылырга редакция эмда аны артка кыайгырмайдыла.
Газетле басмаданган материалла айтылганды омонда редакцияны омону бла кесинемге болушкыла. Ала айталган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюндөн законду тиндилдикте материаллары авторлары кесери жууулуудыла.
Газет Саяканы, информация технологиялары эмда асадымы коммуникацияны ишлери жаны бла федерал мадарл службаны (Роскомнадзор) Кыабарты-Малкыарда управленисында.
2016 жылда 19 декабрле регистрация этиленди.
Регистрация номер – ПН № ТУ07-0118. Индекс – П 5893

Газетин басмага "КМР-Медиа" ТКУ-ну компьютер службасы хазыр эткенди.
Газет "Издательство "Южный регион" ООО-ну типографиясында басмаганганды.
Старополь край, Ессентуки ш., Никольской орам, 5а
Газетин несириле тапшыруу ючюн КМР-ин почта саяканы федерал Управленисы жууулууды.
Телефонла: 76-01-21
Газетин роингагы сатыу ючюн КМР-ин "Роспечать" ашкерю обществосу жууулууды.
Телефон: 42-69-34
Газет жыйнакк юч керек чыгында – чөгүрөгө, орча, шабат конюле.

Номерге графикте көре 19,00 сагыатка кыюл салында. 20,00 сагыатка кыюл салынганды.
ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРЫШЛА:
Кулычаланы Зульфийа – дөкүрүнчү редактор.
Кучуланы Сафият, Кетечуланы Зульфийа – жууалы секретары орунбасарлары.
Зезалина Лила (1-чи бет), Амхатланы Лиюха (2-чи бет), Гемаланы Валентина (3-чо бет), Бийчөкуланы Жаннета (4-но бет) – корректорла.
Тиражи 1445 экз. Заказ № 2437
Баласы 100 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЕЛЪНИ АДРЕСИ:
360000, Нальчик шахар, Ленин атыл проспект 5.
электрон почта: elbor_50@mail.ru